

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Justitie en Veiligheid
De heer mr. F. van Oosten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 30 september 2025

betreft Vragen en opmerkingen n.a.v. het jaarbericht 2024 van het OM

ons kenmerk 178278

Geachte heer Van Oosten,

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van 23 juni 2025 van uw ambtsvoorganger ter aanbieding van het jaarbericht over 2024 van het Openbaar Ministerie (OM).¹ De leden van de fracties van de **BBB** en **JA21** hebben naar aanleiding daarvan diverse vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

Allereerst merken de leden van de fractie van de **BBB** op dat het jaarbericht van het OM vergezeld gaat van een schrijven van de minister van Justitie en Veiligheid aan de Voorzitter van de Tweede Kamer.² De laatste paragraaf van deze brief, getiteld 'Nieuwe werkwijze personen met een vals reisdocument of identiteitsbewijs', gaat in op een besluit van het OM uit 2024 dat niet in het jaarverslag is vermeld. Dit besluit betreft de toepassing van een nieuwe werkwijze voor personen die met een vals of vervalst reisdocument of identiteitsbewijs Nederland inreizen en vervolgens een asielaanvraag indienen.

Dat besluit is genomen omdat de Hoge Raad al meer dan tien jaar geleden heeft bepaald dat een vreemdeling niet behoort te worden vervolgd voor het gebruik van een vals of vervalst reisdocument of identiteitsbewijs, zolang op de (eerste) asielaanvraag in Nederland nog niet onherroepelijk en afwijzend is beslist door de bestuursrechter. Volgens de Hoge Raad zijn strafsancties in strijd met artikel 31 van het VN-Vluchtelingenverdrag. Indien toch vervolging plaatsvindt, kan het OM niet-ontvankelijk worden verklaard.

Het OM heeft bij de strafrechter de mogelijkheden verkend om, ondanks een asielaanvraag door een verdachte en voorafgaand aan een onherroepelijke beslissing op die aanvraag, toch tot vervolging over te gaan voor de genoemde strafbare feiten (artikel 231 Wetboek van Strafrecht). Nu deze ruimte er niet blijkt te zijn, heeft het OM besloten de werkwijze per 1 januari 2025 aan te passen. Door de hierboven geschetste jurisprudentie van de Hoge Raad zijn er naar schatting over de afgelopen tien jaar circa 1.900 voorraadzaken ontstaan. Het OM is gestart met het seponeren van deze

¹ Kamerstukken I 2024/25 28 844, A.

² Kamerstukken II 2024/25 28 844, nr. 296.

datum 30 september 2025

ons kenmerk 178278

blad 2

zaken. De zaken die door de rechter zijn aangehouden, kunnen niet worden geseponeerd en worden stapsgewijs ingepland. In deze zaken zal het OM naar verwachting niet-ontvankelijk worden verklaard. Gelet op de strikte lijn in de jurisprudentie is de inzet van het strafrecht hier niet effectief of doelmatig.

De gewijzigde werkwijze is daarom noodzakelijk om onnodige administratieve druk, langere doorlooptijden, extra voorraden en de inzet van kostbare capaciteit op zaken te voorkomen, zonder dat daarmee een strafrechtelijk doel wordt gediend. Kort gezegd houdt de gewijzigde werkwijze in dat het OM circa 1.900 voorraadzaken deels seponereert en deels laat uitprocederen, waarbij naar verwachting niet-ontvankelijkheid zal volgen.

Naar aanleiding van het voorgaande hebben de leden van de fractie van de BBB de volgende vraag.

1. De leden van de fractie van de BBB vragen u naar de reden(en) waarom het in 2024 genomen besluit, een besluit met aanmerkelijke gevolgen, niet is opgenomen in het OM-jaarbericht 2024. Voorts vragen zij welke stappen de regering wil ondernemen om een einde te maken aan deze onbevredigende situatie, waarin vervolging niet mogelijk is omdat strafsancties in strijd zouden zijn met artikel 31 van voormeld Verdrag. Daarnaast vragen zij u of de regering bereid is het Verdrag, dat (zeer) gedateerd is en niet op de huidige asielsituatie is toegesneden, nader te bezien in relatie tot Nederland.

Naar aanleiding van de inhoud van het OM-jaarbericht 2024 hebben de leden de volgende vragen.

2. Op pagina 29 staat vermeld dat de betrokkenheid van minderjarige verdachten, soms nog jonge kinderen, bij strafbare feiten als brandstichting, bedreiging, (poging tot) doodslag of moord, straatroven en/of het bezit van wapens en explosieven in een jaar met 18% is toegenomen en dat de actuele cijfers over de verdenkingen ten aanzien van minderjarige verdachten een zorgwekkend beeld laten zien. Welke maatregelen overweegt de regering om deze zorgwekkende toename te stuiten en te doen afnemen?
3. Op pagina 32 staat dat in 2024 de gemiddelde doorlooptijd tussen het moment van in- en uitstroom van een door het OM afgedane ZSM-zaak³ is gestegen van gemiddeld 93 naar 110 dagen. Welke maatregelen overweegt de regering om deze toename van circa 20% van de doorlooptijd te stuiten en te doen afnemen?

Op pagina 51 staat vermeld dat in 2024 is gestart met de implementatie van de 'Leidraad inclusief taalgebruik'. Over deze Leidraad hebben de leden van de BBB-fractie de volgende vragen.

4. Wie heeft de Leidraad ontwikkeld en opgesteld? Heeft dit intern binnen het OM plaatsgevonden, of heeft een externe (commerciële) instantie dit gedaan?
5. Welke kosten zijn aan de ontwikkeling van de Leidraad verbonden?
6. Wie is verantwoordelijk voor de implementatie van de Leidraad binnen het OM? Wordt dit door het OM zelf gedaan of door een externe instantie? Indien extern: wat zijn de kosten voor het OM, zowel op jaarbasis als eenmalig? Indien intern: hoeveel werkuren of FTE worden aan de implementatie besteed?
7. Wat wordt verstaan onder 'implementatie'? Vindt dit plaats in de vorm van cursussen? Zo ja, hoeveel werktijd vraagt dit van de cursisten en om hoeveel cursisten gaat het?
8. Is deelname aan implementatiesessies of cursussen verplicht?

³ ZSM: veelvoorkomende criminaliteit.

datum 30 september 2025

ons kenmerk 178278

blad 3

9. Indien de implementatie niet in de vorm van cursussen plaatsvindt, op welke wijze gebeurt dit dan?
10. Zijn er sancties verbonden aan het weigeren van deelname aan dergelijke sessies of cursussen? Zo ja, welke sancties, en op welke grond kunnen deze worden opgelegd, gelet op het uitgangspunt dat medewerkers zichzelf moeten kunnen zijn?

Ten aanzien van de tekst van de 'Leidraad inclusief taalgebruik'⁴ vragen de leden van de fractie van de BBB het volgende.

11. Naar aanleiding van het zwarte blok op pagina 1: waarom dient iedereen gelijkwaardig en niet gelijk behandeld te worden? De Grondwet spreekt immers in artikel 1 van gelijke behandeling en verbiedt discriminatie. Gelijkheid wil zeggen dat iedereen hetzelfde krijgt en dus gelijk behandeld wordt. Gelijkwaardigheid is iets anders: iedereen krijgt wat hij of zij nodig heeft om dezelfde kansen te hebben. Gelijkwaardige behandeling kan daarmee leiden tot grondwettelijk verboden discriminatie.
12. Wat betekent dat 'iedereen zichzelf kan zijn'? Iedereen bij het OM is immers ambtenaar en dient als zodanig zijn of haar ambtsplichten te vervullen. Kan 'jezelf kunnen zijn' niet beter buiten werktijd plaatsvinden, als men dat zo graag wil, zo vragen de leden van de BBB-fractie.
13. Wat zijn de verkeerde aanspreekvormen en wie bepaalt welke aanspreekvormen verkeerd zijn?
14. Waarom staat in paragraaf 1 dat de ene persoon of functie niet meer of minder belangrijk is dan de andere persoon of functie? Is dit niet in strijd met het in de Wet op de Rechterlijke Organisatie bepaalde omtrent de hiërarchie in het OM? Zie bijvoorbeeld de artikelen 136 lid 3, 137a lid 3 en 138 lid 3: "*Hij (de Hoofdofficier) kan algemene en bijzondere aanwijzingen geven aan de bij zijn parket werkzame ambtenaren betreffende de uitoefening van de taken en bevoegdheden van het parket.*" Wordt daarmee niet de eerste zin van paragraaf 1 ontkracht waarin staat dat de ene persoon of functie niet meer of minder belangrijk is dan de andere persoon of functie?
15. Het 'Tot slot' bevat een oproep vooral simpele taal te gebruiken: taalniveau B1 of B2. Een tekst op B1-niveau bestaat uit eenvoudige woorden die vrijwel iedereen gebruikt en uit korte, actieve zinnen. Waarom, zo vragen de leden van de BBB-fractie, dient het OM, als onderdeel van één van de drie staatsmachten – de rechterlijke macht – zich te bedienen van kleutertaal?
16. Tenslotte wordt een hilarisch voorbeeld van beeldspraak genoemd dat vermeden dient te worden: "*we gaan er hard tegenaan*". Dat is kennelijk een uitdrukking die niet voor iedereen te begrijpen is. Tot wat voor taalarmoede zal deze Leidraad leiden, vragen deze leden.
17. Bent u het met de leden van de BBB-fractie eens dat ook de andere acht paragrafen een naargeestig taalpolitie-karakter hebben?
18. Op pagina 51 staat dat OM-breed aandacht werd besteed aan Diversity Day en Nationale Coming Out Day. De leden van de fractie van BBB zijn van mening dat aan beide dagen de volgende bezwaren kleven. Ze hebben een symbolisch karakter: er wordt vooral een *statement* gemaakt, zonder dat er structurele veranderingen volgen in beleid, cultuur of organisatie. Verplichte deelname kan ertoe leiden dat sommige medewerkers zich onder druk voelen gezet om mee te doen, terwijl ze zich niet kunnen vinden in de boodschap, of liever hun persoonlijke overtuiging privé houden. In plaats van te verbinden kan aandacht voor deze dagen ook groepen uit elkaar drijven, doordat mensen zich buitengesloten voelen wanneer hun visie of identiteit niet (voldoende) aandacht krijgt. Bent u het met deze bezwaren eens? Voorts vragen de leden van

⁴ De Leidraad is niet door het Openbaar Ministerie gepubliceerd.

datum 30 september 2025

ons kenmerk 178278

blad 4

de BBB-fractie of het OM zich met deze 'woke'-cultuurverschijnselen dient bezig te houden. Wat betekent dit voor de beschikbare werktijd van het OM?

19. Bent u het met de leden van de fractie van de BBB eens dat de overheid (in casu het OM) hiermee te activistisch optreedt, in plaats van neutraal te blijven? Zo nee, waarom niet?
20. Op pagina 52 en 53 is te lezen dat in 2024 42 vermoedelijke integriteitsschendingen zijn geregistreerd – meer dan het gemiddelde van 30 in voorgaande jaren – en dat sinds 2023 sprake is van een toename in de registratie van zaken betreffende het onrechtmatig inzien van dossiers. Kunt u de leden van de BBB-fractie informeren hoeveel van deze verdenkingen hebben geleid tot maatregelen tegen de overtreders en welke maatregelen of bestraffingen daarbij zijn toegepast?

Tot slot merken de leden van de fractie van de BBB op dat op pagina 57 over de informatievoorziening staat vermeld dat, terwijl de ICT-ondersteuning begin 2024 nog kommer en kwel was, het aantal storingen en de impact hiervan eind 2024 sterk waren afgenomen. Recentelijk echter is het OM door Citrix-problematiek wekenlang offline geweest, waardoor het werk slechts met grote moeite en gebrekkig doorgang kon vinden.

21. Kunt u aangeven welke stappen de regering heeft genomen of neemt zij nog om deze problematiek met grote spoed te verhelpen?
22. Welke problemen voorziet de regering op ICT-gebied voor het OM in verband met de komende overgang van het oude Wetboek van Strafvordering naar het nieuwe wetboek?
23. Wil de regering samen met het OM alle nodige maatregelen nemen om die overgang op ICT-gebied succesvol te laten verlopen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van JA21

De leden van de fractie van **JA21** hebben de volgende vragen en opmerkingen.

1. Ondanks de ambities om veelvoorkomende criminaliteit steviger aan te pakken, horen slachtoffers nog steeds vaak dat hun aangifte geen opvolging krijgt. Welke concrete maatregelen neemt de regering om het vertrouwen van slachtoffers daadwerkelijk te herstellen?
2. Het jaarbericht 2024 laat zien dat digitale criminaliteit explosief groeit, terwijl de aangiftebereidheid laag blijft en de opsporing achterloopt. Bent u van mening dat de huidige prioritering voldoende aansluit bij de enorme impact van online fraude op burgers?
3. Het seponeren door het OM van circa 1.900 zaken van vreemdelingen met een vals of vervalst identiteitsbewijs, vanwege jurisprudentie van de Hoge Raad, roept bij deze leden de vraag op: betekent dit niet dat Nederland zich feitelijk neerlegt bij structurele identiteitsfraude onder het mom van een asielaanvraag? Welke gevolgen heeft dit voor de geloofwaardigheid van het migratiebeleid?
4. Bent u het met de leden van de fractie JA21 eens dat deze lijn mensensmokkelaars en fraudeurs juist kan aanmoedigen om gebruik te maken van een asielaanvraag als 'juridisch schild' tegen vervolging?
5. Het aantal integriteitsmeldingen binnen het OM is in 2024 gestegen naar 42. Ziet u dit als een teken van toegenomen meldingsbereidheid of juist als een indicatie van een verslechterende interne cultuur en toenemende risico's, zo vragen de leden van de JA21-fractie tot slot.

datum 30 september 2025
ons kenmerk 178278
blad 5

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag voor **28 oktober 2025**.

Hoogachtend,

Mr. B.O. Dittrich
Voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid